

ගෘහ නිර්මාණ මූර්ති කැටයම් හා චිත්‍ර

ප්‍රතිමාව ප්‍රධානය. එම ප්‍රතිමාවේ සිරස්පත අසලම එන්නු දේව ප්‍රතිමාවයි. හිර පිළිමයේ පසක බිත්තියේ ඇද ඇති සත් සතිය පිළිබඳ විභූත අගය කළ යුතු එකකි. ඇතුල් බිත්තියේ විභූ අතර දක්ම සොබා ජාතනය දැක්වෙන විභූතය වෙයි. ගල්ලෙණේ යටි පෘෂ්ඨය නෙවීමේ මල් රූප වලින් විසිතුරුය. සඳු බිත්තියේ ඉදිරිපස දොරටු දෙකට ඉහලින් විසිතුරු මකර තොරන් දෙකකි. එන තොරණක මකර රුව වෙනුවට කිඳුරු රූප දෙකක් නෙලා ඇත. සතර වරම් දෙව් වරුන්ගේ රූප වගේම රාජසිංහ රජතුමාගේ රූපයද ඇද තිබීම විශේෂයි. තාගේත් සිත් ඇදගන්නා අන්දමින්

ක්‍රි.ව. 1581 න් 1592 න් අතරට නිම වූ චිත්‍ර බන්ධන හර්මයයන් ගේ නෙව් හර්ම නගරය තුළ යුධ නවයුතු වලල කියැලෙවින් මෙවැනි තරඹ කිරීමට නව කිප්‍රායේ චානකින නන්වයන් තුඩු වඩ නිනාගන නෙවැනිය. විශ් වචන අනුසලය ගෙවන්නට මෙය අර්ථවනි මෙවැනි නිවෙහි වන චිත්‍රයක් නෙවිය. එමෙන්ම 'හර්ම' මාගේ ගෞරවය' යන කියවනලු නිසි ප්‍රභාසයකි.

සිතාවක පුරාණ ගෘහ නිර්මාණ කටයුතු පිළිබඳව සොයා බැලීමේදී අවස්ථා තුනකට අයත් ගොඩනැගිලි තුනක් පරික්ෂා කර බැලිය යුතුය. පළමු වැන්න නිශ්චල රජලෙණය. අවස්ථාවේදී ගිනිගත්තේන මාර්ගයේ කි.මී. 05ක් පමණ ගොස් පිට දෙසටදී දකුණට හැරී සිටින මාර් 1/2ක් පමණ ගිවිටට නිශ්චල අතිනවාරාමය ගමුවේ. සමුපකාර වෙළඳ ගලද වී අසලයි. ඊට නුදුරින් ගමේ නොටුපලෙන් වගොඩ වූ චිට් කන්දේ සිට ගතව ගලා බසිනා දිය කඳුරක් හමු වේ. මේ දිය කඳුර ආශ්‍රිතව මිඳු දුරක් කන්ද හසින වීට දකුණ පැත්තේ මේ ගල්ලෙණ හමු වේ. මෙතැන ගල්ලෙන් කිහිපයක්ම වේ. ආදිම මානවයන්ගේ වාසනා විස හැකිය.

පසුව ක්‍රි.පූ. 3 වන සියවසේ සිට 2 වන සියවස දක්වා පමණ බෞද්ධ චිත්‍රයක් වන බෞද්ධ චානකින නගරය පිසනා බව ලිපි දෙකකින් තහවුරු වේ. ලෙණ තුළට වැසිදිය කන්දවල වැලැක්වීමට අඩි සිය ගණනක් දිග කොටු කොටා ඇත. එයින් එක් ලෙණක් තුළ මිනිසුන් දෙදෙනා සියයකට උඩින් පහසුවෙන් රැස්වීමට ඉඩ කඩ ඇත. ප්‍රතිමා ගණනක් හැටියට සැලකිය හැකි ලෙණේ තුන් පැත්තකින් සහ බිත්තිය බැඳ තිබුණු බවට ලකුණු ඇත. එය තුළ අඩි 5ක් පමණ උස අඩි 25ක් පමණ දිග වේදිකාවක් වැනි කොටසක් ඇත. සැකපෙන ප්‍රතිමාවක් තුඩුණු තැනක් හෝ වඩාත්තකට සුදානම් කළ විමක් හෝ විය හැකිය. ලෙණේ යටි පෘෂ්ඨයේ තැනින් තැන හැරුණු සිදුරු ඇත. ඒවා අඟල් තුනක් පමණ දිග 1 1/2ක් පමණ පළලට අඟල් 2ක් පමණ ගැඹුරට හාරා ඇත. ආව අර්ථගායක කණු සවි කිරීමට කොටුනට ඇතැයි පිණේ. මිනිස්දාම මණයක් පසු සියවස් දෙකකුත් ගතවන තුරු නිකුත් වන බෞද්ධ පිළිමයක් මෙවැනි ගල් ලෙණය. මෙම ලෙණවලින් පිළිබිඹු වන්නේ ප්‍රාථමික අවස්ථාවේ වූ බෞද්ධ නිර්මාණ ලක්ෂණය. කිට්ටන් සෙවු අයත් පසුව වරින් වර එහි පරිවර්ත වී සිටි අයත් නිසා මෙම ලෙණ පිළිබඳ සංරචකය යටි පත්ව ඇත.

වාස්තු විද්‍යා කටයුතු පිළිබඳ දෙවන කිඳුණ මානවයන්ගේ රජවන විහාරයයි. නිම්පොත හෙවත් විහාර අස්තෙහිද මෙම විහාර නාමය ඇතුළත්ය. ඉහත සඳහන් කළ මානවයන්ගේ කන්දේම බැවුමක පිහිටි මේ ලෙණද වළගම්බා සමයේ ඇරඹූ විහාරයක් ලෙස පිළිගැනේ. එය නුවර යුගයේදී කිරිති ලී රාජසිංහ රජු කළ පිළිසකර කර ඇති බව පෙනේ. ලෙණකුළ ප්‍රතිමා ගණන, දේවාල, සංඝාරාග, ලිඳ, පොත්තුල, ගිනිගල්ලේ හා ධූපය වැනි අංග ක්‍රමානුකූල සැලසුමකට අනුව ප්‍රතිස්ථාපනය වී තිබේ.

ප්‍රතිමා ගෘහයේ ඇතුල් කරගත් පිට ආලික්දගන් වෙන් වී ඇත්තේ සහ බිත්තියකිනි. මේ බිත්තිය බිම් මට්ටමේදී අඩි 6ක් පමණ ඝනක. ලම්භාකාර නොවන බැවින් ඉහල දී ඝනකම අඩුය. බිත්තිය හරහා ගර්භය ගණන තුළට ඇතුල් වීමට ආරක්ෂා කැඩේ දොරවල් දෙකක් වෙයි. ආලික්දගේ ඉහලින් හොල්දර හට්ටුව මත කලින් තිබුණ පොත්තුල දැක් අස්කොට ඇත. ඇතුල් මාලයේ මුද්ධි ප්‍රතිමා අතර සැකපෙන ඉරියව්වක් නෙලා ඇති

තිබේ. මෙම ගල් පදනමේ එක් ගලක පක්ෂී රූපයක් කොටා ඇත. පදනමේ සිටි දෙසට දවාර 4ක් හා පිය ගැටි පංති 4ක් වෙයි. දවාර වල කණු කිහිපයක් පමණක් නොවැටී පවතී. මච්ච මත ඔප මට්ටම් කළ ගල් තහඩු අතුරු ඇත. වතුර බැස යාමට හැකි පර්දි කණු හා කපොල අවසන තැන්වල තබා තිබේ.

මේ මච්චේ හර මැද පිහිටි දේවාල අධිස්ථානයේ පිටින් පළල අඩි 25කි. දිග අඩි 30 කට වැඩිය. ගර්භ ගණන හා දවාර මණ්ඩපය වෙන්ව තිබී ඇත. අඩි 15 අඟල් 9ක් දිග හා පළල ඇති සම වතුරභාකාර ගර්භ ගණන තුළ ද බිම් ගල් අතුරා ඇත. මෙම ගොඩනැගිල්ලේ පෙරලා දමා නාතිකර ඇති ගල් කණු මුල්ගේ බිත්තිය ආදිය අනුව පෙනී යන්නේ දෙව් නුවර උසුල්වත් දේව මැදුර හාලක්ද ගෙඩි ගේ ආදිය මෙන් මෙයද කච් ගලෙන් ගොඩ නගා තිබූ කොට තිබෙන්නට ඇති බවයි. දේවාල අධිස්ථානයේ ඇති බොරදම්, ස්තම්භ, පද්මපෙතිරටා, තුළුණු හිස්, පලාපෙති අද සියල්ලම මනාව කැටයම් කොට හේතලු වද්දා ඇති අයුරු එක්මගය. මෙහි ඇද තුඩු විභූ මුල්දී සඳහන් කොට ඇත.

ක්‍රි.ව. 1581 ත් 1592 ත් අතරට සීමා වූ චිත්‍ර බන්ධන රාජසිංහයන් ගේ කෙටි රාජ්‍ය කාලය තුළ යුධ කටයුතු වලද නියැලෙමින් මෙවැනි හැරුණු කැටයම් කිරීමට තරම් නිදහස් මානසික තත්වයක් තුඩුණු බව සිතාගත

නොහැකිය. පියා මැරූ අතුරුගල ගෙවන්නට මෙය අර්ථවනි වෙණිවු පෙරුණේ ගේ උපදෙස් මත කළබවට ඇති ජන විශ්වාසය පිළිගැනීමට උගහවිය. අර්ථවනි වෙණිවුට පවා එ සඳහා තීරණ වීමට කාලයක් නොවීය. එමෙන්ම 'රාජාගේ මාගේ ගහාගේ' යන කියවනලු නිසි ප්‍රභාසයකි.

ගෞරවයක් දෙවොල් තුළින් වී අවට ප්‍රදේශයේත් තැනින් තැන විසිරී පවතින ඔප දැමූ ගල් එක්තැන් කොට ආරක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියා මාර්ගයක් දැක්වී ගත යුතුව ඇත.

මුල්දී පරංචි ආක්‍රමණය නිසා මෙහි ඉහල කොටස් මුල්පසට විනාශ කර දමන්නට යෙදුණි. ඊට පසු මිනිසුන් ගේ නොයෙක් අවිනාශක සඳහා මේවා යොදා ගෙන ඇති අවස්ථා දැක තිබේ. අනාගතයටත් අගය කළ හැකි දුර්ලභ ගණයේ විවිධා පුරා විස්තරව විනාශය කර යනු දැකීම ජාතියේ අවාසනාවක් සේ සලකමු.

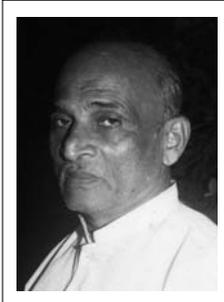
TEAM MOBILE MECHANIX
"Servicing All Makes"
From \$89
For your next service
UPUL - 0430 481 244

දේවාල බිමේ පහළ මච්ච දිග අඩි 120කට වැඩිය. පළල අඩි 95කි. ඉදිරිපස කොටස පසින් යටවී ඇත. පහළ මච්චේ පදනම අඩි 6කට වඩා උසට බිම් මට්ටමේ සිට කැටයම් කළ කච්ගල් වලින් බැඳ ඇත. එම කච් ගල් බොරදම් කැටයම් ආදියෙන් විසිතුරුය. එම ගල් එකකට එකක් ක්‍රමානුකූලව හේතලු වද්දා

පැරණි මැදගොඩ දේවාලය තනා තුඩුණේ ගල් කණු උඩ වීදු අඩි 1 1/2 ක් පමණ මතක හා ලී හට්ටුවක් මත බව පැරැක්කෝ පවසති. එය අනුව යමින් දේවාලයේ පැරණි මුහුණුවර වෙනස් කිරීමටත් ගෙන ඇතැයි සිතමු. මෙම දේවාලයට අයත් ගල් කණුවක් හා රාජසිංහ රජතුමා පුදකළ වෙනත් කණුවක් හිටපු පුරා විද්‍යා අධිකාරී එච්.සී.පී. බෙල් මහතා කොළඹට රැගෙන ගිය බවද අසන්නට ලැබේ.

කඩුව මුල්දී දේවාලයද 1 වැනි රාජසිංහ රජු විසින් කරවන ලදැයි විශ්වාස කෙරේ. රජුගේ රන් කඩුවක් ඇඳ එයගලේම දේවාලයට අයත්ව පවතී. එදා දේවාලය තනන්නට මඟුල් කප (කණුව) සිටුවූ මුල්දී කපල මුල්දී මුල්දී වුවා විය හැකිය. කඩුව මුල්දී දේවාලයේ පැරණි මැදුරක් ගල් උසුල්වීමක් අදද එසේම පවතින සේ අචන් වැඩියා කටයුතු කර ඇති අන්දම අගහන්ස.

වර්තා කලා කෘතියක් වන තේරුණ්ඩි පක්ෂියා කොරළු තුනට අයත් කොඩියේ සංකේතයයි. එහි ආරම්භය කියවෙන විටත් ජන කථාවක් වේ. මානවයන්ගේ පිහිටි කන්ද කොඩියක්වූවකි. (කොඩියේ හා තුටු) එක් විශාල පක්ෂියෙකු මුහුදෙන් මසුන් අල්ලාගෙන අල්ලන් කන්දේ ගසක සිටි තා එම ඇට කටු ගස් පල්ලමට දමා තුඩුණු අයුරු දුටු මිනිස්සු රජුට දැන්වූහ. රජ ආණ්ඩු මිනිස්සු පක්ෂියා අල්ලා ගෙන අල්ලන් රජුට පෑහ. රජු පක්ෂියා දෙලක කරවා එම ස්වරූපය විභූතව නොවී කොරළු තුනේ කොඩියේ සංකේතය කරවීමට ගොදා ගන්නා ලෙස කියමන කොට ඇත. ගල බැඳුණු අවට තාත්ත මාත්ත හා ගල බලන්නලාගේ පළපෙත් නාමයද දුන් බව ගැමියන්ගේ අදහසයි. මෙය රාජසිංහ රජ සමයට පෙර සිදු වූවක්ද? මීට වඩා පැරණි අවධියක ඉන්දියාවේදී මේ සංකේතය වූ බව අසා ඇත.

ගාස්තුවේදී
චා. ලී. සාර්ලිස් අමරසිරි